

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČSMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 15 (1970), No. 5, 243--245

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/137847>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1970

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZE ŽIVOTA JČSMF

VZPOMÍNKOVÁ SLAVNOST NA PROF. DR. FR. ZÁVIŠKU

V neděli dne 19. dubna 1970 se konala vzpomínková slavnost na památku 25. výročí umučení prof. Dr. Františka Závišky. Slavnost byla v sále Domu osvěty ve Velkém Meziříčí za účasti asi 100 osob. Za hlavní výbor se dostavil s. prof. Dr. Zdeněk Horák DrSc. a prof. Dr. Miroslav Brdička, za matematický ústav ČSAV v Brně doc. dr. M. Kolář CSc., přišli zástupci brněnské pobočky, Vysoké školy zemědělské v Jihlavě a Pedagogické fakulty v Brně, členové jihlavské pobočky, profesori středních a učitelé základních škol a zástupci města. Jednota slovenských matematiků a fyziků poslala omluvný telegram, ve kterém se sklonila před památkou prof. Závišky, jenž má žáky mezi starší generací slovenských fyziků a jehož dílo požívá na Slovensku velké úcty.

Slavnost zahájila ředitelka oblastního muzea s. Marie Benešová a určila časový plán slavnosti. Po ní předseda jihlavské pobočky prof. Karel Pavlas přivítal přítomné a přečetl telegram Jednoty slovenských matematiků a fyziků. Po skončení uvítání učitel lidové školy umění ve Velkém Meziříčí s. Jar. Dočkal zazpíval s klavírním doprovodem Biblické písně od Antonína Dvořáka.

Úvodní proslov za hlavní výbor JČMF přednesl prof. Dr. Zdeněk Horák, DrSc.; vzpomínal na prof. Závišku pod zorným úhlem svých studentských let a mluvil o jeho činnosti v JČMF.

Prof. Dr. Miroslav Brdička mluvil zasvěceně a podrobně o rozsáhlém vědeckém, publicistickém i učitelském díle prof. Závišky, vyzdvihl jeho přímý lidský charakter, jeho statečnost a lásku k vlasti. Vzpomínal dojatými slovy na něho jako na svého učitele a jeho srdečný projev zanechal ve všech posluchačích hluboký dojem. Mnohý z nich vlastně po tomto obraze, zakresleném prof. Brdičkou, poznal, jaký velký učenec a člověk prof. Záviška byl.

Po jeho projevu žákyňe gymnasia recitovaly básně. Slavnost byla ukončena klavírní skladbou od Josefa Suka.

Na závěr ředitelka muzea Marie Benešová načrtla rodinný život prof. Závišky, v němž vedle štěstí bylo i mnoho bolestí, a pozvala přítomné do Oblastního muzea v zámku. Tam si účastníci prohlédli Záviškovou síň, v níž byly vystaveny nábytek z pracovny prof. Závišky, knihy a fotografie.

Po obědě odvezl autobus účastníky na vzdálený hřbitov ke hrobu prof. Závišky. Zástupci města Jihlavské pobočky položili ke hrobu vavřínové věnce. Pod moderním památníkem — dílem akademického sochaře Jiřího Marka — je uložen popel prof. Závišky, jeho ženy a dvou synáčků. Nad hrobem měl projev synovec prof. Závišky — Dr. K. Křepelka. Na mnohých tvářích se objevily slzy při líčení utrpení a nepřízně osudu prof. Závišky. Účastníci se pak rozloučili s hrobem, který tvoří základ budoucího malého Slavína, v němž budou soustředěny hroby všech vynikajících osob Velkomeziříčska.

Jsmo přesvědčeni, že všichni účastníci si uvědomili, že úcta, kterou prokázali svou účastí, patří člověku, jenž si ji zasloužil.

Josef Svoboda

SPRÁVA O ČINNOSTI JSMF V R. 1969

V životě naší jednoty bol rok 1969 významným rokem. Po vyše 100 ročnom trvaní a po sústavnom rozvíjaní sa Jednoty českých a po I. svetovej vojne Jednoty československých matematiků

a fyzikov a po organizovaní v rámci pobočiek po II. svetovej vojne — nové stanovy v návrhu prijaté na zjazde r. 1969 určili zameranie novej vnútornej organizácie našej spoločnosti. Vytvorené dve národné spoločnosti: JČMF a JSMF s plným zachovaním strešného orgánu JČSMF mali pomôcť k ďalšiemu rozvoju bohatej činnosti JSMF na Slovensku a pokračovať tak v úspešnej práci, ktorou nesporné bola práca bývalého Slovenského výboru JČSMF. Pri HV JSMF ako i pri JČMF majú sa vytvoriť sekcie a to fyzikálna vedecká, fyzikálna pedagogická, matematická vedecká a matematická pedagogická a celá činnosť má sa riadiť koncepciou, prijatou na Slovenskom zjazde.

Činnosť JSMF v r. 1969 bola zameraná na tieto hlavné úlohy:

1. Pripraviť celoštátny zjazd JČSMF a zjazdy JČMF a JSMF, ktoré boli určené na Slovensko.
2. Organizačné prebudovanie našej spoločnosti s návaznosťou na doterajšiu organizačnú štruktúru.
3. Vo svojej činnosti zamerať sa
 - a) na pomoc pri skvalitnení vyučovania matematiky a fyziky na školách rôznych stupňov,
 - b) na pomoc vedeckým pracovníkom,
 - c) na vyhľadávanie žiakov — talentovaných matematikov a fyzikov a na pomoc pri rozvíjaní týchto talentov,
 - d) na pomoc rozvoja matemat. a fyzik. vied a na šírenie vedeckých poznatkov z oblasti týchto vied.

1. Celoštátny zjazd JČSMF ako aj zjazdy JČMF a JSMF boli pripravené cez SV JČSMF pobočku JČSMF v Žiline v Jasnej.
2. Na základe prijatých stanov na zjazde JČSMF rozbiehala sa činnosť teraz už v slovenskej národnej spoločnosti v JSMF, pričom bola zachovaná kontinuita s činnosťou Slovenského výboru pri JČSMF. Vnútorná organizácia sa však zmenila. Boli utvorené sekcie: fyzikálna vedecká a matematická sekcia. Fyzikálna pedagogická čaká na svoje vytvorenie v tomto roku. Na Konferencii slovenských matematikov bolo rozhodnuté, že pri HV JSMF nevytvorí sa osobitná matematická sekcia pedagogická, ale len jedna sekcia matematická. Matematická sekcia má tri odborné skupiny a to:

- a) *odbornú skupinu pre otázky vedeckého výskumu a odbornej činnosti v matematike a pre pedagogické otázky vyučovania matematiky na vysokých školách*, ktorú vedie prof. Dr. Kolibiar, DrSc.
- b) *Odbornú skupinu pre problémy vyučovania matematiky na stredných školách* — vedie prof. SVŠ Vlachynský a
- c) *odbornú skupinu pre problémy vyučovania matematiky na ZDŠ* — vedie riaditeľ Repáš.

Vedeckú fyzik. sekciu, ktorá mala koncom roku 1969 110 členov vedie doc. RNDr. Lubomír Hrivnák, CSc. Má 3 odborné skupiny, ktoré sú priamo napojené na príslušné odborné skupiny Európskej fyzikálnej spoločnosti.

Predsedom matematickej sekcie je prof. Dr. Václav Medek.

Organizovaním fyzikálnej sekcie pedagogickej poverený je prof. Dr. Ján Vanovič. Sekcie rozvíjajú svoju činnosť cez pobočky JSMF. Tak ako fyzikálna vedecká sekcia má svoj časopis, mieni aj matematická sekcia vydávať svoj časopis, špecifickým zameraním na problémy matematické — odlišné od náplne členského časopisu Pokroky MFA.

3. K činnosti:

- a) Pomoc pri skvalitňovaní vyučovania matematiky a fyziky na školách rôznych typov zabezpečila JSMF cez svoje pobočky tým, že organizovala 1 konferenciu o modernizácii učenia fyziky, 6 letných školení viac ako 2-dňových a 6 školení dvojdných s náplňou zameranou poväčšine na modernizáciu vyučovania matematiky a fyziky. Okrem školení boli organizované prednášky samostatné aj v cykloch, väčšinou v sídlach pobočiek. Ško-

lenia boli organizované v spolupráci s KPU a OPS. Okrem uvedených školení a prednášok plní JSMF tento bod úlohy aj tým, že spolupracuje s ministerstvom školstva SSR a VÚP v Bratislave na vytváraní učebných osnôv matematiky a fyziky pre gymnázia a základné školy a to tým, že prevádza posúdenie učebných plánov a osnov.

- b) Pomoc vedeckým pracovníkom zabezpečovala JSMF tiež cez pobočky, jednak usporiadaním 15 dlhodobých seminárov v spolupráci s vysokými školami, hlavne v sídlach pobočiek a organizovaním dvoch letných škôl „Moderné partie geometrie“ a „Diferenciálne rovnice“ ako i už spomenutej konferencie slovenských matematikov. Okrem toho JSMF zabezpečila pre svojich členov vyslanie na valné zhromaždenie EFS vo Florencii a tiež cez pobočky organizovala samostatne vedecké prednášky.
- c) V činnosti, ktorou JSMF pomáha pri vyhľadávaní žiakov — talentovaných fyzikov a matematikov a ktorou pomáha v ich ďalšom rozvoji, zameral sa HV:
 - na organizovanie súťaží MO, FO,
 - na organizovanie matematických a fyzikálnych krúžkov v jednotlivých pobočkách a cez tieto v okresoch a na školách ako aj,
 - na organizovanie sústreďení talentovaných žiakov a
 - na pomoc hlavne učiteľom ZDŠ pri vedení spomínaných krúžkov.

Pri HV JSMF sú členovia, ktorí zodpovedajú za organizovanie súťaží MO (Dr. Moravčík, CSc.) a FO (Ing. Klivanec) na Slovensku a títo majú zodpovedných pracovníkov v pobočkách — väčšinou členov KV MO, KV FO a OVMO, OVFO — riadia vlastne súťaže MO a FO. Všetky uvedené podujatia JSMF plnili i ďalšiu úlohu našej jednoty: pomôcť rozvoju matematických a fyzikálnych vied a na šírení vedeckých poznatkov z oblasti týchto vied.

Sekcie pri HV JSMF slubne vyvíjajú svoju činnosť a je predpoklad, že ustanovením týchto sekcií dostanú školenia, školy, konferencie a ostatné podujatia nutne potrebnú správne koordinovanú náplň, ktorá plne zodpovie cieľom a úlohám našej Jednoty.

Zatiaľ musíme priznať, že niektoré naše školenia vo svojom zameraní vychádzali síce zo záujmov a požiadaviek našich členov — no niekedy sa zdalo, že ide skôr o živelnosť. Riadením sekcií očakávame zvrät k lepšiemu.

V edičnej a publikačnej činnosti zatiaľ zaostávame. Chýba nám tu nejaký časopis, ktorý by mohol uverejňovať práce našich mladých vedeckých pracovníkov, uverejňovať poznatky a skúsenosti členov — učiteľov a profesorov. Existujúce matematické a fyzikálne časopisy nie sú v stave zverejňovať množstvo prác, ktoré sa objavujú.

Fyzikálny časopis Fyzikálnej vedeckej sekcie a založiť sa majúci časopis matematickej sekcie by mali pomôcť odstrániť tieto nedostatky.

JSMF spolupracovala a spolupracuje hlavne s pracovníkmi SAV, s Ministerstvom školstva SSR, so školskými inštitúciami v okresoch (ONV) a mestách (školy), s Výskumným ústavom pedagogickým a jeho pracoviskami OPS a KPU, ako i s katedrami matematiky a fyziky vysokých škôl.

Od r. 1969 vyvíjame svoju činnosť na území ČSSR vo dvoch národných spoločnostiach: JČSMF a JSMF. Obidva hlavné výbory nielen preto, že sú vo svojej činnosti koordinované ústredným výborom JČSMF, ale majú spoločný záujem so spoločným cieľom — spolupracujú. Informujú sa vzájomne o svojich podujatiach — vymieňajúc si záznamy zo schôdz, pozývajú sa vzájomne na zasadania HV a usporiadané väčšie podujatia (konferencie, školy apod.) Sme presvedčení, že iba vzájomná úzka spolupráca správne a rozumne koordinované ústredným výborom JČSMF umožní nám ďalší želaný a úspešný rozvoj činnosti.